

Mark Hesseling

WOR

Kansen voor vergroting van de professionele ruimte

Op 1 maart 2010 is de Wet medezeggenschap educatie en beroepsonderwijs, die regelt dat de medezeggenschap bij mbo-instellingen ingericht moet worden aan de hand van de WOR, in werking getreden. Dit nieuwe juridische kader en het bijbehorende professioneel statuut, kan docenten in positie brengen om meer en beter invloed uit te oefenen op de inrichting en organisatie van het onderwijs. Daarvoor is het wel nodig dat alle betrokkenen de urgentie inzien en zich inspinnen om van de WOR een succes te maken.

Medezeggenschap in het onderwijs betreft onderwijspersoneel bij de totstandkoming van besluiten op een school. Via medezeggenschap kunnen docenten (en niet-onderwijzend personeel) invloed uitoefenen op de inhoud en organisatie van het onderwijs. Anderzijds krijgen bestuurders via medezeggenschap belangrijke informatie van de werkvloer. Medezeggenschap, dat in dit artikel centraal staat, wordt ook wel aangeduid als indirecte participatie en is wettelijk geregeld. Bij directe participatie zijn docenten zelf direct betrokken bij de besluitvorming.

Voorgeschiedenis

In de bve-sector was medezeggenschap geregeld in een aparte onderwijswet, de Wet medezeggenschap onderwijs (WMO). Binnen dit kader waren onderwijspersoneel en deelnemers vertegenwoordigd in de medezeggenschapsraad en voerden zij gezamenlijk het overleg met de bestuurder van de instelling. Hiervoor is nu de WOR in de plaats gekomen. Vanaf de jaren negentig werden in de bve-sector serieuze pogingen ondernomen om de wetgeving van de

medezeggenschap op deze wijze te normaliseren, dat vier jaar geleden voor het huidige wetsvoorstel op tafel lag. In die periode stapten het primair en het voortgezet onderwijs over van de WMO naar de Wet medezeggenschap scholen (WMS).

In de Tweede kamer is afgesproken dat vier jaar na invoering de WOR zal worden geëvalueerd. Over twee jaar zal een eerste voortgangsrapportage worden opgesteld, mede op basis van gegevens van de MBO Raad en de JOB. Om effecten te kunnen vaststellen, heeft het expertisecentrum beroepsonderwijs (ecbo) in samenwerking met de Universiteit van Tilburg en organisatieadviesbureau Basis & Beleid, voorafgaand aan de invoering van de WOR, een nulmeting uitgevoerd naar medezeggenschap en invloed van docenten op de inhoud en organisatie van het onderwijs in de bve-sector. De belangrijkste uitkomsten van de nulmeting komen in dit artikel aan de orde.

Van WMO naar WOR

Wat gaat er in de praktijk veranderen door de invoering van de WOR? Ik zal hieronder op een tweetal belangrijke wijzigingen ingaan. Een controversieel onderwerp in de discussie rondom invoering van de WOR betrof het al dan niet scheiden van medezeggenschap voor deelnemers en personeel. Het is sowieso al lastig deelnemers te interesseren voor medezeggenschap, laat staan als het eigenlijk voornamelijk gaat over arbeidsvoorwaarden en andere typische personeelsaangelegenheden. Voor de staatssecretaris was deze tekortkoming misschien wel de belangrijkste drijfveer voor verandering van wetgeving. Deelnemers zitten in de nieuwe situatie met een deelnemersraad apart met de bestuurder aan tafel en kunnen effectiever invloed uitoefenen op onderwerpen die voor hen interessant zijn. In de praktijk moet overigens nog maar blijken of medezeggenschap voor deelnemers op deze manier wel van de grond komt.

Een tweede verandering betreft de juridische constructie van medezeggenschap. De WMO is een onderwijsspecifieke wet, waarin alle advies- en instemrechten van de MR zijn beschreven. De WOR is een wet die van toepassing is op allerlei soorten organisaties. De kernrechten (instemming en advies) van de OR zijn in algemene termen beschreven. Maar hoe moeten de onderwijsspecifieke kernrech-